

Finska Läkarsällskapets 175-årsmedalj

Den av Finska Läkarsällskapets styrelse våren 2007 tillsatta 175-årsjubileumskommitté beslöt inbjuda tre välkända bildkonstnärer till en tävling om att skapa en 175-årsjubileumsmedalj. Konstnärerna Kari Huhtamo, Heikki Häiväoja och Kimmo Pyykkö inkom inom utsatt tid med sammanlagt fem olika förslag. En tävlingsjury bestående av konstnärerna Hannele Kylänpää och Matti Peltokangas samt Sällskapets ledamöter Carl Gustaf Nilsson, Kim Pettersson-Fernholm och Ulla Wiklund utsåg enhälligt bildkonstnär Kari Huhtamos förslag "Tid och framsteg" till vinnare av inbjudningstävlingen. Tävlingsjuryn fann det vinnande förslaget fräscht, mångfasetterat och funktionellt med både traditionella och moderna drag. Bildkonstnär Kari Huhtamo är i dag en av Finlands mest aktuella konstnärer med en nyligen avslutad utställning i Tretjakovgalleriet i Moskva och en utställning i parken på Gullranda. Förutom skulpturer har Kari Huhtamos breda konstnärliga talang omfattat även porträtt, litografier, textilverk och medaljer. Ett flertal av hans skulpturer finns på offentliga platser runt om i landet.

Skalpellen och timglaset

Jag träffar konstnären Kari Huhtamo på Konsthallen i Helsingfors en försommardag, där hans utställning Variato Arctica Sculptura pågår fram till mitten av juni. Huhtamo hade faktiskt äran att i våras vara den första finländska konstnär som har fått ha en privatutställning i Tretjakovgalleriet i Moskva, ett av Europas största gallerier. En del av konstverken här i Konsthallen var med på den utställningen.

Huhtamo är känd för att sedan ett tiotal år tillbaka skapa sina konstverk av syrafast rostfritt stål. Hans formspråk är också synnerligen karaktäristiskt och det för mina tankar såväl till naturen som till det kliniskt rena och precisa, varför inte medicin och rentav operationssalar.

Nu har han formgivit Finska läkarsällskapets jubileumsmedalj!

På medaljen som mäter ungefär nio cm i diameter återfinns följaktligen en skalpell och ormen från Asklepios stav. Dessutom syns ett timglas med bokstäver som rinner genom det och bildar förståeliga symboler. Tanken med bokstavsmyllret och timglaset kopplar Kari Huhtamo till den medicinska forskningen och sättet att efter granskning få bort ett överflöd och låta resultaten utmynna i exempelvis diagnostiska metoder. Sålunda faller de slumpvis ordnade bokstäverna genom ett timglas och bildar bekanta konstruktioner som EKG, CRP, CO₂ ...

– Och att det är ett timglas handlar ju om att vår tid är begränsad och kan rinna iväg och livet kan rinna ut i sanden, säger Huhtamo.

Medaljen är resultatet av en tävling där Kari Huhtamo var den av tre inbjudna konstnärer som avgick med segern. De övriga deltagarna var Heikki

Häiväoja och Kimmo Pyykkö, som Huhtamo erkänner som sina största konkurrenter.

– Hur kändes det att som erkänd konstnär delta i en tävling? Risken fanns ju att du skulle ha förlorat ...

– Så är det i livet också, allt kan rinna ut i sanden, säger Huhtamo och hänvisar till timglaset som avbildats i medaljen.

Medaljen är fyrdelad. Två stålplattor där såväl skalpellen som ormen och timglaset är utmejslade är sammanfogade med en akrylskiva där bokstäverna är inristade. Dessa tre skivor hålls ihop av en svarvad stålkant.

På kantens sida kan namnet på den som tilldelas medaljen att graveras in.

Att använda stålet som material och begagna sig av avancerad laserteknik för utskärning, som Huhtamo inte utför själv, påverkar inte den konstnärliga processen. Jag undrar om inte en skulptur utskuren i trä från början till slut av konstnären själv i sin ateljé blir mer handgripligen "skapad". Huhtamo viftar bort min förmodan.

– Inte alls. Det är ju jag som skapar mina konstverk. Att det sedan kommer andra människor med i bilden vid framställningen är en annan sak. Inte behöver ju en kompositör heller spela alla sina stycken själv för att det ska vara hans konstverk. Inte är det ett självändamål att utföra allt själv. Vi sitter här nu och dricker kaffe och visst blir det ju lättare att låta någon annan plocka bönorna och en maskin rosta och mala dem än att göra det själv, förtydligar han.

Huhtamo använder sig av flera proffs i sin process, också datoranimatörer och svarvare.

Förr var formarna för medaljerna mycket stora och förminskades sedan

Kari Huhtamo.

för gjutningen. Det arbetet gjordes inte av konstnären utan av någon annan, påpekar Huhtamo.

En del av hans skulpturer på utställningen i Konsthallen får mig att tänka på någon geometrisk figur som skurits sönder och vridits och vänts och tänjts för att få den form som han eftersträvar. Jag får också intrycket att de första stegen i processen kan göras med hjälp av ett pappersark.

– Det stämmer. Jag använder både papper och aluminiumskivor som behandlas manuellt. Men mina konstverk har nog ingenting med matematik att göra! Idéerna kommer från helt andra områden, utbrister Huhtamo.

– Har rätlinjigheten och de rena ytorna något att göra med att du härstammar från Rovaniemi i Lappland? Eller finns ursprunget i din personlighet?

– Förmodligen bägge två.

– Formspråket uppfattas ju å andra sidan väldigt olika av olika personer.

– Ja, minsann. I dagens Helsingin Sanomat finns en recension av den här

utställningen här i Konsthallen som jag inte har läst men som min fru var upprörd över. Recensenten hade inte förstått min utställning.

Huhtamo har skapat en stor mängd konstverk som nu finns i offentliga rum. Det rena blanka stålet är känsligt för beröring, minsta fingeravtryck syns. Hur upplever konstnären att hans konstverk kan besudlas?

– Det är ju så att när jag lämnar ifrån mig ett konstverk överlåter jag det till beställaren eller köparen. Barnen söker sig ut i världen ... Men stålet är ju lätt att rengöra och tvätta då man har rört vid det. Jag placerade faktiskt nyligen ut en hel del konstverk ute i parken vid Gullranda, presidentens sommarbostad.

Den utställningen kommer under sommaren att kunna beses också av allmänheten.

– Det är en stor ära för mig, säger Huhtamo.

– Varifrån kommer de konstverken?

– Från mitt lager, jag har många konstverk i lager. De som är utställda

här i Konsthallen är emellertid i princip sådana som ingen har sett tidigare, min allra senaste produktion.

– Finska Läkaresällskapet är en finlandssvensk förening. Vad betyder finlandssvenskarna för dig som kommer från Rovaniemi?

– De är en nationell rikedom för landet precis som samerna, också om finlandssvenskarna är flera. Jag var själv som ettåring evakuerad undan kriget i en svenskspråkig familj i Karleby, berättar Huhtamo som är född 1943.

– Vad betyder läkarna för dig?

– Jag har haft stor hjälp av dem och har många vänner som är läkare. Jag opererades för cancer för tjugo år sedan, så utan läkare skulle jag inte sitta här idag. – Men kirurgens hund dog!

– Hursa? Jag sitter som ett frågetecken.

Huhtamo skrattar till. – Jag menade att den skulle ha ätit min tumör. Det var humor!

Text och foto: Tom Ahlfors